

Nr 1257

Av herrar **Dockered** och **Gustavsson** i Alvesta, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 129, angående revidering av läroplan för grundskolan.*

(Lika lydande med motion nr 996 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 129 framlägges förslag angående revidering av läroplan för grundskolan. Förslaget innehöll bl. a. att linjedelningen i årskurs 9 slopas. Mot detta har vi i princip inte några invändningar. Detsamma gäller utformningen av tillvalssystemet.

Vid val av tillvalsämnen bör hänsyn tagas till elevernas intressen och förutsättningar. Arbetet med tillvalsämnet bör kunna bidra till elevens mognande och även kunna ge studievägledande effekt. Innehåll och arbetsformer bör ge positiv effekt på elevens val av fritidsaktiviteter.

Inom ramen för de i propositionen föreslagna tillvalsämnena konst, teknik och ekonomi blir vissa av nämnda behov och krav tillgodosedda. De möjligheter som fritt valt arbete ger utgör ett värdefullt komplement, som ökar systemets flexibilitet.

Som helhet måste dock tillvalssystemet anses vara behäftat med en allvarlig brist, när det icke erbjuder önskvärda möjligheter till breddning och fördjupning inom en sektor som vi här förslagsvis kallar natur eller miljö.

Miljövård

Alltfler tillmäter på sakliga grunder miljövårdsproblemen allt större vikt. Uppfattningarna om vad som bör göras inom detta fält framdeles skiftar. Att kraftfulla åtgärder erfordras för att hejda naturförstörelsen och för att på ett bättre sätt förvalta naturresurserna råder det full enighet om.

En rad konstruktiva åtgärder har de senaste åren vidtagits i syfte att för dagens och morgondagens människor skapa en miljö med förutsättningar för trivsel samt fysisk och mental hälsa. Ett arbete med denna inriktning måste fortsätta och intensifieras. Detta förutsätter emellertid att centrala och lokala myndigheter vidtager åtgärder som många människor finner svåra att acceptera bl. a. beroende på bristande insikt i den aktuella problematiken.

Genom studier av miljövårdsproblemen i skolan — bl. a. inom ämnet

natur — kunde man få till stånd en på fakta grundad förståelse för välmotiverade miljövårdande åtgärder och få alltfler att känna ett medansvar, som skulle kunna ta sig uttryck i aktiviteter syftande till en förbättrad mänsklig miljö. I detta hänseende skulle skolan kunna göra en ovärderlig insats.

Förebyggande hälsovård

Det råder enighet om att vården av mentalt och fysiskt sjuka är en viktig samhällelig angelägenhet. Kvar står dock det faktum att våra vårdresurser är begränsade.

Som regel är det lättare att förebygga sjukdomar än att bota dem. Samhället har också i viss utsträckning dragit konsekvenserna av detta. Så har t. ex. vissa initiativ tagits för en intensifierad hälsovårdsupplysning. Skolans möjligheter till medverkan på denna punkt har i alltför ringa grad utnyttjats.

Det finns en rad sjukdomar, som med relativt enkla medel torde kunna bringas att minska i utbredning. Effektiv information om fakta är ett av dessa medel. Som exempel på sådana sjukdomar kan nämnas fetma och järnbrist, tandsjukdomar och vissa sjukdomar i hjärta och kärl — mer eller mindre förknippade med vår kost och vår fysiska aktivitet. Sjukdomar, som helt eller delvis är betingade av ett olämpligt bruk av alkohol, narkotika och tobak, drabbar många människor som omedvetna om riskerna förvärvat vanor under ungdomsåren, vilka de senare har stora svårigheter att bryta även om kunskaperna om riskerna då ökats.

En viktig sjukdomsgrupp utgör de sjukdomar som benämnes psykosomatiska. På stressens konto föres för närvarande ca en tredjedel av våra sjukdagar. Otvivelaktigt skulle offren för dessa sjukdomar kunna minska genom bättre insikt i deras natur.

Inom ramen för den obligatoriska skolan borde det skapas möjligheter att förvärva den kunskap som är villkoret för sakligt välgrundade ställningstaganden i frågor beträffande kost, gifter och övrigt som kan ha betydelse för individens fysiska och mentala hälsa.

Naturen som rekreationskälla

Det krävs allt större effektivitet och produktivitet av medborgarna. Samtidigt föreligger det en strävan att individen fritt får disponera allt större andel av sitt liv, d. v. s. att öka fritiden. Det gäller dock att den medverkar till att vidmakthålla och öka den fysiska och andliga spänst som är viktiga förutsättningar för såväl trivsel som allmänt välbefinnande och hög produktivitet.

Ju mer urbaniserat samhället blir desto angelägnare blir utnyttjande av

naturen som rekreativskälla. Hos en mycket stor del av grundskolans elever finns ett spontant intresse för djur och växter och en mängd andra naturobjekt, som inte kan bli föremål för studium inom den starkt begränsade tidsram som finns för de naturorienterade ämnena.

Ökad kunskap om naturen skulle bidra till förståelsen för dess olika värden, bl. a. de estetiska, och göra kontakten med växter och djur i de vilda markerna, på fritidstomten, i den egna trädgårdstjappan etc. mera lockande, intressant och givande från olika synpunkter.

Inom grundskolan borde skapas möjligheter att tillgodose ett utbrett och spontant elevintresse för naturen och dess objekt och därmed öka förutsättningarna för trivsel och hälsa såväl under skoltiden som framdeles.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,
att riksdagen vid sin behandling av proposition 129/68 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om åtgärder i syfte att komplettera de tillvalsalternativ som föreslås för grundskolans högstadium med ännu ett ämne benämnt natur eller miljö enligt i motionen anförda riktlinjer.

Stockholm den 30 oktober 1968

Robert Dockered (cp)

Rune Gustavsson (cp)

i Alvesta